

Thuis in het Verpleeghuis
Waardigheid en trots op elke locatie

Brede coalitie 'De Zorgzame Buurt' maakt ouderenzorg in Stede Broec klaar voor 2030

Zorgen voor voldoende passende woningen voor ouderen, met de juiste zorg onder handbereik. Dat is de opdracht aan de organisaties die sinds september 2020 in Stede Broec samenwerken onder de naam 'De Zorgzame Buurt'. Stede Broec is de nieuwe gemeentenaam van de plaatsen Grootebroek, Bovenkarspel en Lutjebroek in Noord-Holland, vlakbij Enkhuizen. Er wonen bijna 22.000 mensen. Omring levert in deze regio zorg. Samen met welzijnsorganisatie Ons Stede Broec, seniorenraad Stede Broec, woningcorporatie De Woonschakel en gemeente Stede Broec werkt Omring aan een duidelijke visie over hoe kwetsbare ouderen in 2030 goed oud kunnen worden in Stede Broec. Eind 2021 moet deze visie gereed zijn.

Werken aan toekomst ouderenzorg

In de 'bestuurlijke afspraken wonen en zorg' staan concrete ambities en randvoorwaarden geformuleerd met betrekking tot wonen en zorg voor ouderen. Vanuit de Taskforce Wonen en Zorg wordt ondersteuning geboden om in alle gemeenten passende woonzorgvormen te realiseren. Zorgkantoren werken tegelijkertijd aan regionale plannen voor capaciteitsontwikkeling, in samenspraak met zorgaanbieders en gemeenten.

In de dialoognota 'Ouder worden 2020 – 2040' wordt een menukaart gepresenteerd met beleidsopties om de kwaliteit, de toegankelijkheid en de betaalbaarheid van de ouderenzorg in de toekomst te waarborgen. Het voeren van de maatschappelijke dialoog over Ouder worden 2020-2040 zal doorgezet worden tot eind 2021. Vanaf 2022 zal de uitkomst van deze dialoog resulteren in een gezamenlijke transformatieagenda.

In een interviewserie laten we zien hoe verschillende gemeenten en regio's zich klaarmaken om te kunnen voorzien in de toekomstige vraag naar verpleeghuiszorg. Dit is deel 1: Stede Broec.

Toekomst verpleeghuiszorg

Die gezamenlijke inspanning is hard nodig, want nergens in het werkgebied van Omring ontwikkelt zich de vergrijzing en ontgroening sneller dan hier.

Omring-bestuurder Frido Kraanen: 'Er zouden de komende tien jaar in ons gehele werkgebied tien tot vijftien extra verpleeghuizen nodig zijn om die groei bij te houden, als we het dan doen zoals we vandaag doen. We zouden die wel kunnen bouwen. Maar dan zijn er bij lange na niet genoeg medewerkers om de zorg en begeleiding daar te bieden. De vraag ligt wat ons betreft daarom op een ander niveau. Moeten we iedereen die geïndiceerd is voor een verpleeghuis in de toekomst ook in een verpleeghuis laten wonen? Wij vinden van niet.'

Daarmee lijkt de bestuurder de spijker op de kop te slaan. Maar voor verpleeghuiszorg in passende of passend gemaakte woningen buiten het verpleeghuis, is wel een omslag nodig. Omring is met haar partners die omslag aan het maken.

Capaciteit

Frido Kraanen: 'We hebben op dit moment in Stede Broec 134 verpleeghuisplekken. Als er niets verandert, hebben we er in 2030 ongeveer 250 nodig. Hoe minder verpleeghuisplaatsen we straks nodig hebben, des te

geslaagder is dit project. We hebben een heel ander soort vastgoed nodig dan het klassieke verpleeghuis. Geclusterde woonvormen bijvoorbeeld, gewoon op de hoek van de straat. En dus is het goed als gemeente, corporatie, welzijn en wijzelf de beperkingen van onze organisaties overstijgen. Het gaat niet om ónze regels en wetten, maar om de behoefte van de mensen in Stede Broec.'

Over organisatiegrenzen heen

Maar het valt nog niet mee om de partijen buiten de grenzen van hun eigen organisatie te laten denken en werken. Kraanen: 'We zijn elk van ons goed in het fragmenteren in beleidsterreinen. Dan zeggen we: dat die mevrouw geen zorg krijgt, is niet mijn schuld, want dit hoort bij de Wmo. Of: die meneer heeft wel hulp nodig, maar hij heeft de verkeerde indicatie. Dáár moeten we dus van af.'

De wil is er. Kraanen: 'Iedereen is voor het concept van De Zorgzame Buurt. De volgende vraag is dan steeds 'Maar hoe dan?' We hebben twee keer een vrij gesprek gehad over hoe we samenwerking kunnen vormgeven. Het gaat zowel om de juiste woningen, maar ook om de juiste steun. Dat is vooral lastig omdat alle partijen op één of andere manier hun activiteiten op elkaar moeten afstemmen. De vraag kwam aan de orde: 'Hebben we als corporatie en zorginstelling echt een woonzorgvisie van de gemeente nodig?' Eigenlijk niet echt, maar als we zaken afstemmen, maakt het wel veel effectiever. Je merkt dat alle organisaties vooral gewend zijn om binnen de eigen organisatie beleid te maken, omdat dat je eigen bekende terrein is. Dat geldt ook voor Omring, maar we geloven sterk dat we die reflex moeten doorbreken.'

Ontschotten wil niet lukken

Het is niet alleen de mindset die samenwerking lastig maakt. De Zorgzame Buurt krijgt vaart als beperkingen door wet- en regelgeving wegvallen. Wet- en regelgeving zitten nu in de weg, waardoor ontschotten niet wil lukken.

Kraanen: 'De situatie van de burger houdt vaak geen rekening met een wettelijke ordening. Er is nu zelfs een wet gemaakt om bestaande zorgwetten te kunnen verbinden. De oplossing zit vaak in het verbeteren van de coördinatie. Vanuit één regie van gemeente, zorg, welzijn en corporatie nieuwe woonvormen bouwen voor kwetsbare ouderen en zorgen voor bijpassende ondersteuning.'

'Zolang wetten niet helpen, kunnen we dus nu niet anders dan de zorgzame buurt prutsenderwijs vormgeven. "Prutsenderwijs" vind ik, anders dan het misschien klinkt, positief bedoeld omdat we op zoek zijn naar oplossingen die we nog niet kennen en die niet door studeren kunnen ontdekken, maar vooral door het te doen.'

Bypasses

Als ontschotten nog niet goed wil lukken, zijn bypasses nodig. De partners van De Zorgzame Buurt zoeken naar deze bypasses. ‘Slimmer Wmo toekennen, minder formele zorg, het informele netwerk beter faciliteren,’ zo somt Kraanen op. De bestuurder wijst ook op de Participatiewet (de oude Wet werk en bijstand). ‘Daarmee kunnen bijvoorbeeld onbemiddelbare mensen met een soort nanny-systeem worden ingezet voor de ondersteuning van ouderen.’

Nieuwe vormen van wonen, zorg en welzijn

Een bypass klinkt als een omweg, maar het kan ook een tot nu toe onbekende korte route zijn. Hulptroupen die de partners van het convenant hebben ingeschakeld, zoeken nu naar die korte weg. Het gaat om Karlijn van Arkel en Karen Jonkers. Zij zijn in april in Stede Broec neergestreken. Karlijn en Karen zoeken naar blinde vlekken in lokale netwerken die kunnen worden omgezet tot kansen voor nieuwe vormen van zorg, welzijn en wonen.

Karen Jonkers is van [Netwerk&Co](#) en doet onderzoek naar de mogelijkheden die inwoners in Stede Broec zien voor een fijne oude dag. Karlijn van Arkel is van [‘Nederland Zorgt Voor Elkaar’](#), het landelijk netwerk van bewonersinitiatieven die zich bezig houden met welzijn, wonen en zorg. Samen richten ze zich op mogelijkheden voor door bewoners gedragen, praktische oplossingen voor welzijn, wonen en zorg binnen de lokale gemeenschap.

Sociale kaart

De onderzoekingen van Karlijn en Karen leiden naar verwachting tot een sociale kaart waarop voorzieningen, ondersteuning en leeftijdsopbouw van inwoners in combinatie worden getoond. ‘Die is voor Omring, de gemeente, de corporatie en de welzijnsorganisaties in het gebied. Dan is het aan hen: zoomen ze op iets wat al bestaat en beter kan, of ontwikkelen we iets nieuws voor de zorgzame buurt? Zeg het maar.’

De twee onderzoekers weten dat zij juist door hun onafhankelijke opstelling kunnen bevestigen wat anderen al langer weten. Karlijn: ‘De partners van De Zorgzame Buurt weten zelf ook wel waar het naartoe moet, alleen is er geen partij die overkoepelend kan handelen. Georganiseerde bewoners zouden die rol wel kunnen vervullen. Karen en ik onderzoeken waar de energie zit bij bewoners, en of en waar zij verbindingen zouden kunnen leggen tussen vraag en aanbod. Want die verbindingen ontbreken nu. Het sociaal domein bemoeit zich met het sociaal domein. En de corporatie bemoeit zich vooral met wonen.’

Actie-onderzoek

Karlijn en Karin zijn nu in de eerste fase van wat zij noemen het ‘actie-onderzoek’. Dat wil zeggen een zoektocht naar randvoorwaarden om op een prettige wijze oud te kunnen worden in deze gemeente. ‘Wat is er en wat doet iedereen? Er zijn in Stede Broec behoorlijk wat netwerken. En ook zijn er veel vrijwilligers. De onderlinge betrokkenheid is groot.’

Tot zover het goede nieuws, want wat Karlijn en Karen bij netwerken, vrijwilligers en betrokkenheid missen, is

de een goede match tussen vraag en aanbod. Karlijn: Net als in andere gemeentes zie je in Stede Broec dat niet alle bewoners bekend zijn met wat professionele organisaties kunnen betekenen. ‘Er is veel ondersteuning mogelijk, maar bewoners weten het niet of willen er niet om vragen. Want de schroom om toe te geven dat iets niet meer goed gaat, laat staan een ander te vragen om hulp, is enorm. Niet alleen in Stede Broec, maar in heel Nederland. Andersom weten professionals ook vaak niet wat bewoners zelf al oppakken. Wij gaan bekijken hoe dat in Stede Broec beter op elkaar aan kan sluiten.’

Urgentiebesef

Concrete resultaten worden gaandeweg voorbereid. Bestuurder Frido Kraanen: ‘Het project is nog maar een paar maanden jong. We zijn aan het aftasten. Dit eerste jaar zie ik als een verkeringsjaar.’

Karlijn van Arkel onderstreept dat de partners van De Zorgzame Buurt het niet te lang kunnen laten bij het sympathiseren met bestaande en nieuwe initiatieven vanuit de inwoners van Stede Broec. ‘Mooi als inwoners op enig moment zelf het initiatief nemen. Maar met de ontgroening en vergrijzing zit er wel een grens aan het uitstellen van initiatief. Het gaat om goede samenwerking. Niet alles is door bewoners op te lossen.’

Door: Rob van Es

Meer weten

- Lees meer over de [Bestuurlijke afspraken wonen en zorg](#)
- Lees meer over de de [Dialoognota ouderenzorg 2020 – 2040](#)
- Lees ook: [‘Niet meer naar verpleeghuis bij Het Ouden Huis’](#)
- Lees ook: [‘Onze buurt De Posten: op naar een inclusieve wijk’](#)
- Bekijk het themadossier [Toekomst verpleeghuiszorg](#)

tags:

[Samenwerking](#) (97), [Vastgoed](#) (26)

thema:

[Toekomst verpleeghuiszorg](#) (34)